

R HELG

– *Jeg har
vært heldig*

HISTORIER: Trudi Skrukli kom til Norge som innvandrert rett etter krigen. Nå har datteren Karen Anna Børresen sammen med broren Finn Arild Aasheim sørget for at alle historiene Trudi har fortalt fra sitt lange liv har blitt samlet i boka «Oldemor forteller». **FOTO: LISBETH LUND ANDRESEN**

- NÅR FOLK SPURTE HVA JEG SKULLE BLI NÅR JEG BLE STOR, SVARTE JEG ALLTID:

«Jeg skal reise og se verden!»

Hun vokste opp i England i skyggen av to verdenskriger og kom til Norge som innvandrert etter krigen. Trudi Skrukli (95) har levd et liv utenom det vanlige.

Trudi er usikker på om hun liker oppmerksomheten rundt boka «Oldemor forteller». Boka handler om Trudis liv, og lanseres på dagsenteret Pålsetunet lørdag denne uka.

- Jeg har da levd et helt vanlig liv? Det er da ikke så mye å snakke om? sier Trudi beskjedent.

Datteren Karen Anna Børresen er ikke helt enig. Hun er eldste datter, og har vokst opp med morens fortellinger. Både hun og de andre i familien synes det er spennende å høre Trudi fortelle, og derfor ville de samle fortellingene i en bok.

- I fjor bodde vi sammen i noen måneder, mamma og jeg. Da fant vi ut at vi ville skrive bok for å ta vare på fortellingene for generasjonene som skal vokse opp, sier Karen Anna.

Trudi ble født i 1928 og vokste opp i Stockport utenfor Manchester. Området rundt Manchester og Liverpool var på denne tiden preget av tung industri, og de aller fleste hadde sitt arbeid i industrien.

- Nesten alle jobbet i bomullsfabrikken, minnes Trudi.

Dramatiske krigsår

Faren hennes var utdannet ingeniør, men slet med å få jobb. Han var fagforeningsmann og

kommunist, og de var ikke populære. Derfor livnærte han seg blant annet som melkemann. Han sto grytidlig opp og kjørte rundt med hest og kjerre og leverte melkeflasker på døra tidlig om morgenen for alle sto opp.

- Faren min var aktiv i politikken og pleide å stå ute på gata og holde appeller. Jeg var litt flau over det, så jeg gikk som regel rett forbi og latet som om jeg ikke kjente han, sier Trudi og ler.

Moren til Trudi begynte å jobbe i bomullsspinneri da hun var tolv. Trudi forteller at alle i familien jobbet, og de måtte jobbe mye og hardt for å skaffe nok inntekt. Barndomshjemmet var preget av engasjementet for arbeidernes rettigheter og Trudi husker at det kom folk som hadde kjempet på den tapende siden i den spanske borgerkrigen.

Trudi var elleve år da andre verdenskrig brøt ut. Manchester ble under andre verdenskrig et viktig senter for engelsk våpenindustri, og mange fabrikker ble bygd om for å produsere våpen, bomber og fly. Det gjorde byen til et sentralt bombemål for tyskerne, og Trudi husker godt at bombene haglet ned over byen og at de måtte gjemme seg i bomberom.

- Det var meningen at vi barna skulle evakueres til Canada. Men den dagen vi skulle dra, ble båten vi skulle reise med sunket i havna i Liver-

pool. Så reisen ble ikke noe av, og vi måtte bli værende i England, forteller Trudi.

Mange mistet nære og kjære da bombene falt. Trudi husker et barn som hadde omkommet i bombeangrep. Barnet lå i åpen kiste og hun og de andre skolebarna gikk forbi kista for å vise den døde en siste ære.

- Det gjorde sterkt inntrykk. Men vi var heldige i min familie. Vi mistet ingen, forteller Trudi.

Reiste til Norge alene

Hun vokste opp i et hjem der foreldrene var liberale. De var katolikker, men praktiserte ikke religionen særlig strengt. Trudi fikk lov å gå i bukser, og hun fikk lov å dyrke sin store hobby, som var fjellvandring og klatring. Hun var den eneste jenta i klatregruppa.

- Men skulle jeg være med gutter, måtte de hjem til pappa «på visning» før jeg fikk dra med dem, minnes hun.

Fortsettelse neste side →

INDUSTRI: Trudi vokste opp i industribyen Stockport, ikke langt fra Manchester.

FOTO: PRT

I UNGE ÅR: Trudi og John møttes da Trudi kom til Norge for å jobbe på ungdomsherberge.

FOTO: PRIVAT

Fjorten år gammel begynte Trudi å jobbe på bomullsspinneri som sekretær for en av sjefene. Hun sluttet i jobben for å reise til Wales, der hun hadde fått tilbud om å jobbe på ungdomsherberge. Mange synes hun gjorde et forferdelig dårlig valg, men foreldrene støttet henne.

Det fantes mange ungdomsherberge både i Norge og England på den tiden. Unge, reiselystne ble tilbudt billig overnatting mot at de hjalp til på herberget. Trudi stortrivdes i jobben, og hun gjorde så godt inntrykk at hun ble anbefalt til å få reise til Norge og jobbe på ungdomsherberge ved Mjølfjell ved Voss, der de trengte en til å ta over ledelsen for en periode.

- Jeg har alltid elsket å reise. Det var uvanlig for jenter fra det miljøet jeg vokste opp i. Når folk spurte hva jeg skulle bli når jeg ble stor, svarte jeg alltid: «Jeg skal reise og se verden!»

Trudi var eneste kvinne ombord i båten til Bergen. Alle de andre var unge sjøfolk som skulle

UNG: Trudi reiste alene til Norge bare 19 år gammel.

FOTO: PRIVAT

jobbe på båter. Hun var 19 år og ute på sitt første eventyr utenlands. Under overfarten hadde hun med seg en kvinne som var ansatt utelukkende for å ta vare på Trudi under sjøreisen.

- I Norge møtte jeg John. Han var stasjonsmester på jernbanen. Han så meg da jeg kom med toget fra Bergen, forteller Trudi.

«Pakk huset, og kom!»

Hun hadde på det tidspunktet ingen planer om å skaffe seg noen kjæreste, for Trudis plan var å klatre i norske fjell, reise og oppleve verden.

- Jeg satt med Europa-kartet foran meg, og tenkte at jeg skulle jobbe meg nedover fra nord til syd, forteller Trudi.

Møtet med John forandret den planen, men det skulle vise seg at norske John fra Valdres og irsk-engelske Trudi fra Stockport delte drømmen om å se verden. John kunne allerede mange språk og sammen reiste de så ofte de kunne.

TRUDI OG JOHN: De fikk 64 år sammen, og hele livet delte de interessen for å reise og oppleve verden.

FOTO: PRIVAT

Da oppholdstillatelsen til Trudi gikk ut, fulgte John med til England, ble presentert for far, og så haiket de til Wales, Frankrike og Belgia. Før John måtte tilbake på jobb i Norge dro de på loffen i Frankrike, der det tok seg fram ved å haike.

- John lærte seg esperanto, for på den tiden trodde man at det var et språk som skulle bli felles for hele verden, forteller Trudi.

John og Trudi slo seg etter hvert ned og bygde hus i Holendalen i Fet. De kalte det for Trollhaugen. De trivdes, men utfartstrangen var stor. John brukte sommerferien i 1965 på å reise til New Zealand for å søke jobb der. Det fikk han i det nasjonale flyselskapet, og da sendte han telegram hjem: «Pakk huset, og kom!»

- Mamma pakket ned et helt hus og gjorde det klart for utleie, og så dro vi med båt til New Zealand, forteller Karen Anna.

Hun husker reisen godt, for hun var 13 år på det tidspunktet. De hadde billetter på et passasjerskip og billettene fikk de til rabattert pris mot at Karen Anna under overfarten gikk i bunad og at Trudi holdt lysbildeforedrag om Norge for gjestene ombord.

- Jeg har vært heldig

Overfarten tok seks uker og Trudi synes det var nydelig å slappe av på skipet etter de hektiske ukene med forberedelser til turen. Barna ble tatt vare på i egne barneklubber det meste av dagen. Bare Karen spiste måltidene med moren.

- Vi seilte gjennom Panama-kanalen og vi fikk se og oppleve så mye underveis, forteller Karen Anna.

Tre år ble de boende på New Zealand, og en lillebror ble født mens de var der. Trudi utdannet seg til jordmor mens de bodde på New Zealand.

De hadde nok blitt boende lenger hvis det ikke var for at Trudi ikke tålte klimaet. New Zealand har et varmt og fuktig klima, og lungene hennes tålte ikke det så godt. En dag tok familiens fastlege John til side og anbefalte han å få Trudi hjem til Norge. «She'll never make old bones here!», sa

HELDIG: - Jeg har vært heldig som har fått reise og oppleve så mye, sier Trudi.

FOTO: LISBETH LUND ANDRESEN

han.

Dermed bar det hjem til Norge igjen. Trudi og John hadde ikke mye penger, men litt flaks gjorde at de fikk nok til hjemreisen, og litt til.

- Jeg tok lodd av en mann jeg trodde jeg kjente. Jeg gjorde det for å være grei med han, men så viste det seg at det ikke var han jeg trodde. Han var en vilt fremmed. Men jeg vant på loddene! Så mye penger var det i premie at vi fikk til flybilletter hjem, og det ble til og med nok igjen til at vi kunne kjøpe vinterklær til alle, nye møbler og ny bil da vi kom til Norge. Det var jo fantastisk, forteller Trudi.

Hjemme i Norge jobbet Trudi som sykepleier, og hun var en av to hjemmesykepleiere i Fet

kommune. I mange år var Pålsetunet arbeidsplassen hennes.

Hun og John fikk 64 år sammen, og de reiste rundt i verden så mye de hadde anledning til. De fikk fem barn og med barnebarn og oldebarn teller flokken 22. Nå bor Trudi i omsorgsleilighet på Pålsetunet og fra balkongen har hun utsikt over Øyeren.

- Jeg har vært heldig som har levd et så rikt liv. Og jeg fikk se mye av verden, sier Trudi.